

UNIVERSITAT D'ANDORRA

Nota de síntesi sobre la sentència de la Gran Sala del Tribunal Europeu de Drets Humans: TEDH (Gran Sala), Grande Oriente d'Italia c. Itàlia (07.07.2026)¹

1. Objecte de l'assumpte

L'assumpte neix d'una perquisició ordenada per la Comissió parlamentària italiana antimàfia als locals de l'associació maçònica "Grande Oriente d'Italia". La investigació parlamentària examinava la possible infiltració de la criminalitat organitzada, de tipus mafiós, en la francmaçoneria, especialment a Calàbria i Sicília. Davant la negativa de l'associació a lliurar les llistes dels seus membres, la Comissió va ordenar la perquisició del seu domicili social, dels seus ordinadors i dels seus suports informàtics i va obtenir, entre altres documents, dades personals de més de 6.000 membres de l'associació.

2. La sentència de la Gran Sala

La Gran Sala examina el cas sota l'angle de l'article 8 del Conveni ("dret al respecte del domicili"). Confirma que els locals d'una associació poden constituir un "domicili" i que una perquisició amb comí de documents interns, arxius informàtics i llistes d'afiliació constitueix una ingerència. Malgrat que la finalitat de la perquisició era legítima -lluita contra la criminalitat organitzada i protecció de l'ordre públic-, l'Estat no quedava dispensat d'establir garanties efectives contra eventuais abusos.

El TEDH admet que els Estats disposen d'un ampli marge d'apreciació per crear comissions parlamentàries d'enquesta. Tanmateix, aquest marge es redueix quan aquestes comissions utilitzen poders coercitius susceptibles d'afectar directament els drets de tercers reconeguts en el Conveni Europeu dels Drets Humans. L'autonomia parlamentària no pot, per tant, convertir-se en una zona immune al control de la legalitat i de la proporcionalitat.

En concret, el mandat era molt ampli: cobria membres i antics membres de les lògies de Calàbria i Sicília des del 1990, els seus rangs i funcions, documents de lògies suspeses o dissoltes, dossiers personals, investigacions internes i decisions adoptades. També autoritzava l'accés a ordinadors i sistemes electrònics. A més, la conservació dels documents copiats podia prolongar-se durant un temps potencialment il·limitat.

¹ <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%22itemid%22:%22001-251293%22%7D>

UNIVERSITAT D'ANDORRA

La Gran Sala considera, però, insuficients les garanties existents: confidencialitat parlamentària, sancions per divulgació indeguda i la possibilitat oferta a l'entitat afectada d'assistir a determinades operacions de selecció del material segrestat. Tanmateix, aquestes garanties no substituïen un control real, previ o posterior, per una autoritat judicial o per una altra instància imparcial -eventualment parlamentària- capaç d'examinar la legalitat, la necessitat i la proporcionalitat de la mesura. Per això, el TEDH conclou que la ingerència no era «necessària en una societat democràtica» i declara la violació de l'article 8.

3. Criteris principals que se'n desprenen

- Les comissions parlamentàries d'enquesta poden tenir poders importants, però no poden actuar fora del dret ni per damunt dels drets fonamentals.
- Quan la mesura afecta tercers -associacions, empreses o particulars- cal una delimitació precisa de l'objecte, de l'abast temporal i del material sol·licitat.
- Les dades d'afiliació associativa, encara que no siguin secretes en sentit absolut, mereixen una protecció reforçada quan revelen conviccions, adscripcions associatives o xarxes personals.
- El secret parlamentari i les sancions per filtracions són garanties útils, però no són suficients si no hi ha un mecanisme imparcial que pugui controlar la mesura intrusiva.
- El Conveni no imposa necessàriament un model judicial: l'Estat pot confiar el control a un òrgan parlamentari neutral, sempre que ofereixi garanties equivalents d'imparcialitat, motivació i control efectiu de la proporcionalitat.

4. Possible impacte per a Andorra

L'interès per a Andorra rau en el fet que el Consell General també pot crear comissions d'estudi o d'enquesta sobre qüestions d'interès públic. Encara que el sistema andorrà no sigui idèntic a l'italià i no atribueixi necessàriament poders de perquisició comparables, la sentència fixa un estàndard convencional aplicable a qualsevol òrgan parlamentari que pretengui obtenir informació sensible de tercers.

El risc apareix sobretot si una comissió d'enquesta demana documentació interna, dades personals, informació bancària, professional, associativa, sanitària, empresarial o sotmesa a secret. En aquests casos, no n'hi ha prou en invocar l'interès públic de la investigació parlamentària: caldrà justificar per què la informació és necessària, limitar-la al que sigui estrictament pertinent i establir regles clares sobre accés, ús, conservació,

UNIVERSITAT D'ANDORRA

anonimització, retorn del material obtingut i destrucció de les còpies que ja no siguin necessàries.

Per a Andorra, la sentència pot suggerir que seria prudent disposar d'un règim processal clar per a les comissions d'enquesta quan les seves competències afectin drets fonamentals. Aquest règim hauria de preveure, com a mínim: motivació reforçada, delimitació material i temporal de les seves competències, protecció de dades sensibles, establiment d'un registre de les persones que accedeixen a la documentació i de l'ús que en fan, terminis de conservació i algun mecanisme de control imparcial -judicial, constitucional o parlamentari, però diferent de la mateixa comissió d'enquesta- en cas d'oposició fundada de la persona o entitat afectada.

La conseqüència pràctica és clara: el control parlamentari pot ser exigent, però ha de ser compatible amb l'article 8 del Conveni. Com més àmplia, coercitiva o sensible sigui la mesura adoptada per una comissió, més robustes han de ser les garanties. En un Estat petit com el nostre, on les dades personals poden permetre identificar fàcilment persones i xarxes, aquesta exigència sembla especialment rellevant.

8 de juliol del 2025

OHPI-UE

Observatori Interdisciplinari
d'Història, Ciència Política,
Relacions Internacionals i Unió Europea
UNIVERSITAT D'ANDORRA